

L'Esquella de la Torratxa

Any XLVI

Número 2251

15 cèntims = Atrassats, 30

Barcelona 28 d'abril de 1922

PERTENEIXE A LA BIBLIOTECA
DEL
ATENEO BARCELONES

REFRA ESPATLLAT

Pel maig, cada dia un raig... de còsses.

GRANS MAGATZEMS
DAMIANS

Grandiosa Exposició
de
BARRETS DE PALLA
des de 2 pessetes

REBUTS ELS ULTIMS MODELS
per a la **PRESENT TEMPORADA**

Sastreria SERRA

Pla de la Boqueria, 8, Rambla.-Barcelona

TEMPORADA
DE ESTIU
1922

Visiti els seus aparadors, que sens dubte ha de trobar lo que l'interessa per a vestir bé i amb economia :: Trajos a mida, des de **115 pessetes** :: Immens assortit en gardines confeccionades, des de **90** :: Exposició, en l'interior, de les darreres novitats d'entretemps i d'estiu, en gèneres del país i anglesos, de tots preus i per a tots gustos

GRITZNER

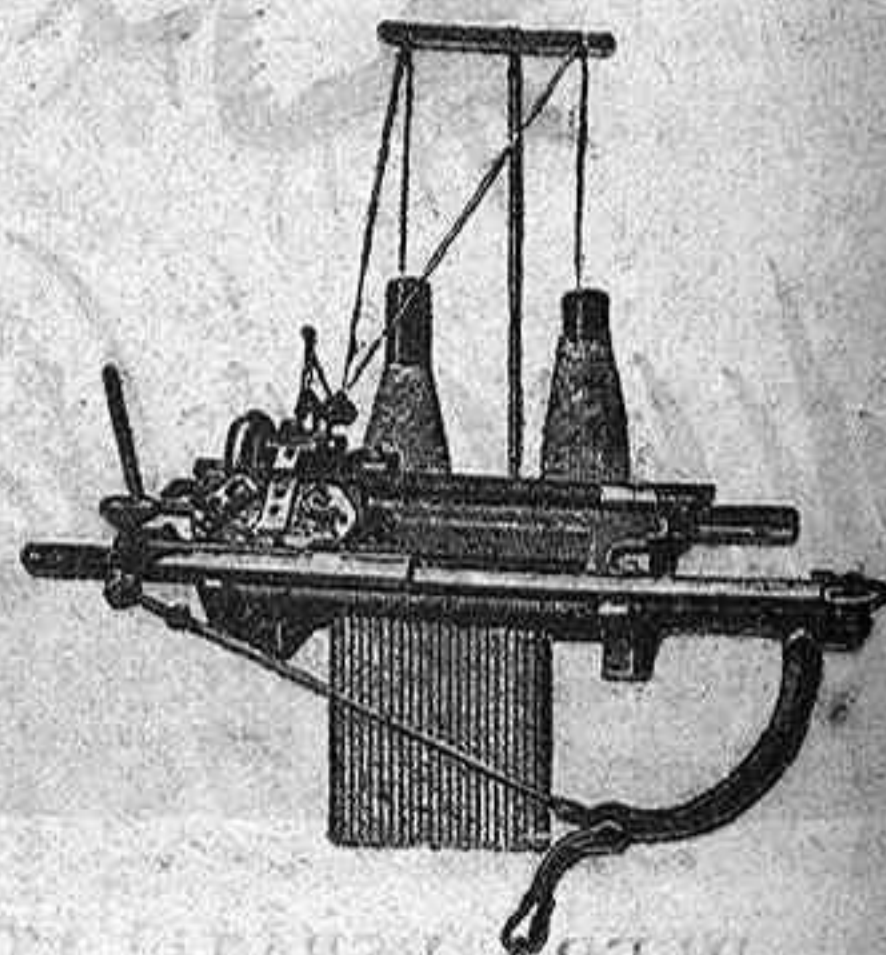
Per **TRES** pessetes setmanals pot vostè adquirir la millor màquina
BOBINA CENTRAL
GRITZNER
per a cosir i brodar ràpidament

Al comptat 54 duros }
A plaços 64 " } **Sant Pau, 117, bis**
REGENCIA

La millor màquina per a fabricar
MITGES i MITJONS
sense costura, és la

WALTER

Per a compres a l'engròs dirigir-se a **J. Puig de Abaria**
Casa **GRITZNER**, Carrer Ample, 8.-**BARCELONA**

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ
Llibreria Espanyola, Rambla del Mig, 20
BARCELONA

PREUS DE SUBSCRIPCIÓ
Fora de Barcelona:
Espanya: trimestre 3 ptes. Estranger, 5

ENERGIA LIRICA

Si jo fos empresari de teatre líric i se'ns presentés un tenor català, li preguntariem immediatament, si era catalanista. «Per què?» ens respondria ell. «Per l'aguant» li diríem. Perquè nosaltres creiem que l'home que cantant aguanta més és el catalanista.

La nostra experiència, que va començar amb el catalanisme electoral, fa ja vint-i-dos anys, ens ha donat la certesa de que el bon catalanista ho aguanta. Aguanta vint eleccions seguides; aguanta altres vint àpats de la victòria; aguanta els cops de sabre amb una heroicitat pasiva que val tant com l'activa; aguanta *La Vençuda*, aguanta sis hores cantant *Els Segadors* i dotze ballant sardanes. Si fos possible, faria catalanisme sintètic, i en un sol dia votaria, cantaria unes hores *Els Segadors*, faria el sopar del triomf; ballaria sardanes tota la nit, i a la matinada, faria el resopó de la victòria. Si els dotze treballs d'Hercules se poguessin reproduir per a bé de Catalunya, el bon catalanista els reproduiria, amb tanta bona fe com l'heroi grec, i també com aquest, aniria després al cel, on seguiria treballant per la causa, cantant com un àngel.

—Mireu—ens deia un amic, veí de la Plaça de Sant Jaume—A les vuit ja cantaven el diumenge *Els Segadors*, a les nou, seguien segant espigues d'or i cadenes, a les deu la sega continuava, a les onze vaig sortir de casa, i temerós de que passés alguna cosa vaig telefonar a Cà la Ciutat. «Què fan?» vaig preguntar. I em varen respondre: «Canten». A les dotze, tornava a casa i cantaven, i a la una, i a les dues, i a les tres, com que anava la vençuda, callaren. Fou com una nit de caramelles, però a l'inrevés, és a dir, unes caramelles que no ho eren, i ademés, de dia. A la Plaça cantaven *Els Segadors* els intransigents, i a dins, els sossegats, sentien misses. A cada pet de *Segadors* a fora, a dins responien amb una missa. Els

laics cantaven l'himne, i els clergues cantaven missa. Mai ha sentit tantes cançons Sant Jordi.

Per a atenuar l'astorament d'aquell home davant d'aquells esclats lírics, li digué:

—Pensi que el catalanisme que fins ara s'ha usat, té un esperit completament orfic. Vui dir, que creu podrà, com Orfeu, moure-ho tot amb la musica, i que així com Orfeu, amb la seva lira, conseguí adormir el drac que feia guarda an «el vellocino de oro», com l'anomenen els castellans, i nosaltres no sabem com se diu en català, i convindria que se sapigués, ells pensen adormir el drac que el cavaller Sant Jordi matà, ja que ells no poden matar-lo. Són òrfics, és a dir, són lírics, i canten, lluiten, i construeixen pàtria, i fan història. El dia que aqueixos xicots se deixin de cançons ja no hi haurà catalanisme, perquè el catalanisme, com el comte Arnau, té l'ànima a la mercè d'una cançó.

Dintre de cent anys, potser no tindrem autonomia, però a la Plaça de Sant Jaume, els bons catalanistes aniran a cantar, com ho feren el diumenge. Cantaran amb el mateix entusiasme i braó, i potser, com que s'hauran passat un segle ensajant, hem de creure que a l'últim cantaran *Els Segadors* afinant.

PARADOX

Tots guanyant

Vegi's com no'anavem desencaminats en assegurar que a la Casa Gran anirien aviat les coses, ço que's diu, com una seda. La calma més absoluta regna ja entre els regidors de la vella i la nova fornada, que's tracten com si es coneguessin de tota la vida. Les sessions transcorren llatines. Després del castell de focs del primer dia—cremat per compromís—han tornat les aigües al molí de la quietut. La divisa entre els consellers, sembla ésser la que diu: tranquil·litat i bons aliments.

Aital satisfacció sembla guanyar el cor dels elements protestaris. El dels veïns de Sarrià, per exemple, que tant avalotaren arràn del projecte d'agregació. A Sarrià, no's mou avui una mosca, ço que prova la inconsistència de certa mena de campanyes.

— No trobes que és molt distingida aquesta model?
— Si; es distingeix per la poca roba.

Per a llevar del cor dels sarrianesos tota ombra de malavolença vers els capitosts regionalistes, cap i causa de l'agregació del poble veí a Barcelona, disposà el Consistori que el passat diumenge, diada de Sant Jordi, anés una cobla a tocar Sardanes a la Plaça de Cà la Vila. Escoltant els refilets de la tenora, hauran allunyat les cabòries que comporta la nova situació municipal. Per als afers de certa empenta, compten al Consistori amb un regidor, que segurament opinarà avui per avui, que les coses del Municipi barceloní no van tan malament com la gent diu. De no bastar els bons oficis d'aquest, amb l'apoi de l'ex secretari Sans i Buhigas, un altre que tampoc bescantarà als culpables de l'agregació.

Així s'està a la Casa Gran, respecte a tranquil·litat i beatitud. Als estripa quèntos, si algun ne resta, se'ls obliga a confinar-se al restaurant del Parc, tal el cas del senyor Carrasco. I això que En Regàs, com a bon

lligaire, té dit i repetit que no admet a casa seva certa mena de sorolls.

Amb aquest pacte o intel·ligència sotscrita per blancs, negres i vermells i amb que puguin lluir aquests les veneres demanades pel senyor Marial, tindran l'olla de grills que ha sigut sempre l'Ajuntament, transformada en una nova Arcàdia.

Que per molts anys sigui, i que tots ho poguem veure.

JUST

A cau d'orella

Trasbals periodístic

La nostra premsa està convertida en una mena de valors financers que's compren i es venen. Un diari ja no és un diari, sinó un afer amb accions que's cotitzen com accions de mines o de ferrocarrils.

La Publicidad ha estat comprada per la Federació Patronal. *El Día Gráfico* està a punt de cany d'empresa. Aquests dies, trasats per aquestes noves, els periodistes semblaven corredors de borsa.

—Sabeu quin altre diari s'ha venut?

—Quin?

—*El Brusí*.

—I qui el compra?

—En Lerroux.

Això era al dematí. A la nit, el diari que's venia era un altre.

—Sabeu quin diari s'ha venut?

—Quin?

—*El Progreso*. L'han comprat els frares de Pompeia.

No'ns estranyaria que *La Veu* fos adquirida per la Unió Monàrquica i la *Gaceta de Catalunya* per l'esquerra catalana.

Que com s'ho farà *La Publicidad*, per exemple, per a adaptar-se a la nova orientació? Com podrà fer d'anticatalanista, després d'haver estat nacionalista intransigent?

—Oh!—ens diu un amic.—Això no té cap importància.—Quan va caure Isabel II hi havia un periòdic que's titulava *La Corona de Catalunya*. Això era el 29 de setembre de 1868. Doncs el primer d'octubre continuava sortint, dient-se *La Crònica de Catalunya*.

Cançons

Al «Kursaal» fan una pel·lícula alemanya, *Lady Hamilton*, que és la glorificació de l'almirall anglès Nelson. Això és molt alemany. Quan arriba el combat

PERTENEC
ATEN
BIBLIOTECA
ANES

L'ATRACO

—Vinga la carteral...
—Teniu sort que ara n'acabo de «fer» una en el tramvia, que sinó... quedaveu ben tapats.

— Dos atentados, gritos subversivos, subsistencias
caras, estafas a granel...
— Sinteticen ustedes... «Sin novedad».

de Trafalgar, apareixen els navilis espanyols combatent fins a morir, i els musics, eternits, toquen...

— Saben vostès lo que toquen?

— No.

— Doncs *La Canción del Soldado*.

Al sentir la, un amic observà:

— Trobo que escauria més *La canción del naufrago*.

NOTES DE CASA:

De la Comissió de Cultura de l'Ajuntament rebérem una invitació per a la Conferència que el mestre Dalcroze donà, dissabte, a l'«Escola Baixeras» sobre *L'Educació musical a les escoles*.

— De la Penya «Niu Tranquil» una tarja de convit per al Gran Ball de Gala que aqueixos amics de la xerinola celebraran demà, a la nit, en l'espaiosa sala de la «Bohemia Modernista».

POTI-POTI

Aquí, senyors, es compra i es ven un diari, amb idèntica facilitat amb que s'adquireixen un parell de mitjons, o es dona la roba vella al drapaire.

La primera nova que en llevar-nos ens sobta, és sempre la de que aquest o l'altre diari, passa o ha passat ja, de mans d'un senyor a les d'un altre.

La cosa, si bé es mira, no té res de particular, donada l'abundor de la mercaderia. Veritablement, hi ha a Barcelona més diaris, que llegidors. I més periodistes, que un foc cremaria.

Si els diaris siguessin patates, cols o mongetes, el problema de les Subsistències, restaria resolt fa molt temps.

El mal està en que les fulles de paper imprès, serveixen solament per a embolicar. Hi ha qui sosté que tenen altres aplicacions.

En contra del criteri mantingut pels que tal afirmen, dic i repeteixo que per a lo únic que pot utilitzar-se el paper de diaris, és per a fer paquets. A tot estirar, per a espantar les arnes.

Altra cosa, és exposar-se a embrutar ço que's tracta de fer net.

Tornant a lo que deia, és incontestable que tenim diaris pel pare i per la mare.

Cal afegir que si en realitat no es poden tirar a l'olla, ajuden a nodrir un nombre respectable de ciutadans. És incontestable que hi ha qui viu de la simpatia dels periodistes.

Fixin-se que per humil i miseriós que sigui el diari, té sempre un amic entranyable, qual existència passaria despercebuda, sense la gasetilla que el treu de l'anonimat; que el presenta a l'atenció de la gent amb un amor i una persistència corprenadors.

Què sabriem—poso per càs—del senyor Amigó Farreras, sense la sollicitut i l'estima que per tan apreciable ciutadà mostren els bons companys de *El Diluvio*?

I consti, que això no és més que un exemple. El senyor Amigó Farreras—molt senyor nostre—agrairà segurament el fet de saltar des de les planes de *El Diluvio* a les rexinxolades de L'ESQUELLA, en les que com és sabut, no hi surt pas aquell que ho vol.

Les gasetilles, de les que els periodistes ens mofem, obren generalment, com la gota d'aigua. Tenen aspecte insignificant, emperò deixen sentir la seva acció. Altrament, no haurien fabricat les reputacions que han fabricat i que la gent pren per les més sòlides i merescudes.

Als beneficiats, els poden anar darrera amb un flaviol sonant.

El gran què—com deia l'altre—és el reclam.

A París s'ha comentat suara el fet de que s'hagi utilitzat un avís de defunció—allà dalt no s'estilen encara les esqueles—per a anunciar indirectament, un determinat específic.

No ha mancat qui s'escriuixis en veure aprofitar la Mort com instrument de propaganda, ço que si bé es mira, no té res de particular.

Que són en definitiva, bona part dels enterraments, més que un reclam?

Ultra això, entre agafar-se a la Mort per a defensar interessos materials, o treure an En Guimerà voltat d'ampolles de xampany, com acabem de veure a *El Día Gráfico*...

GLOSSARI

«LA MARIETA DE L'ULL VIU»

Montjuic, aqueixa muntanya tan nostra, que presenta tants caires històrics diferents, uns, altament suggestius, altres, profundament antipàtics, acaba d'ésser glorificada amb motiu de l'adaptació escènica de la famosa cançó «Baixant de la Font del Gat», deguda als senyors Mántua i Amichatis. I la cançó també ha sigut glorificada, providencialment, en el més popular dels teatres del *Paralelo*, com si diguessim a prop del seu breçol, a la falda de la muntanya, al cor mateix de les velles Hortes de Sant Beltrán.

La cançó ha inspirat una obra dramàtica plena de vida i de bellesa. I l'escena més enlairada i més emocionant d'aqueixa obra és, precisament, tal com havia d'ésser, l'escena del naixement de la cançó.

«—Baixant de la Font del Gat

una noia, una noia...

Baixant de la Font del Gat

una noia amb un soldat.»

«Pregunteu-li com se diu.

Marieta, Marieta...

Pregunteu-li com se diu.

Marieta del ull viu.»

La rival de la Marieta la inventa al peu de la Font, els que's troben a prop seu la diuen, els altres, muntanya avall la repetixen, i mil veus l'escampen pels carrers i per les places de la nostra vella Barcelona.

La cançó neix d'uns llavis engelosits i envejosos, i la cançó s'escampa, avassalladora, dominadora; i esdevé canallesca en les boques de la gent baixa, i el

poble se la fa seva; i l'espectador reb una forta emoció, sentint d'una manera plena, definitiva, tota l'elegia trista i grandiosa de la cançó popular.

Cançó que perdura a través dels anys i perdurarà a través dels segles.

I a aqueix perdurar—tasca de glòria—hi hauran contribuït, amb el seu art d'una discreció admirable i amb el seu gran amor a les coses de la terra, els sortosos autors d'aqueixa exquisida escenificació que s'està representant amb el més falaguer dels èxits en el cor mateix de les velles hortos de Sant Beltrán - XARAU

A Madrid els estudiants de Medicina han obert el cap a un catedràtic.

Es de suposar que la intenció era bona.

Ho van fer pel gust de curar-li la ferida.

Una lliçoneta pràctica de clínica operatòria. Res més.

Això s'acabarà, doncs, amb una repulsa i una nota de «sobresaliente».

Velam si la nova empresa sabrà defensar l'antic bàl-luart periodístic.

LICEO

El *divo* Lauri Volpi s'ha imposat des del primer dia. Té una veu agradabilíssima i la emiteix amb pasmosa facilitat; dominador del públic amb la seva hermosa escola de cant, vocalitza admirablement i es belluga amb correcció. Es, en resum, un gran artista que ha sapigut lluitar valentment i fins ha arribat a triomfar, després del recent èxit d'En Lázaro. *Rigoletto* i *La Favorita* han sigut els seus cavalls de batalla, havent-lo secundat d'una manera notable la excelent cantatriu Lahowska i les demés parts de la companyia. Se'ls ovacionà amb justícia en tots els cèlebres fragments de les partitures de ambdues òperes.

—L'obra *Marouff*, amb tot i els seus mèrits intrínsecs indiscutibles, ha sigut ja retirada. Diu que feia adormir a les butaques. Ho sentim per les butaques.

ROMEA

Abans d'ahir, dimecres, degué estrenar se la pel·lícula extravagant d'En Montero *Un miracle a Barcelona o la qüestió és passar l'estona*.

En el número pròxim pensem dir-hi la nostra.

NOVEDADES

Un gran èxit s'ha apuntat aquesta casa amb l'estrena de *Anton Caballero*, obra pòstuma de l'insigne Pérez Galdós. Es un drama de idees, al estil dels de la primera època del gran escriptor. Escenes convencionals, monòlegs llarguissims, moltes coses que s'allunyen de la moderna dramaturgia, però tot ferm, vigorós, assadollat de consciència i de bondat. L'assumpte és altament interessant i, els tipus, descrits tots d'una peça, són figures estatuàries pel símbol ferreny que porten a dintre. Sinó que el diàleg està tan ben treballat, lo que's diu és tan bonic, i ressurt tanta lògica i veritat dels pensaments que s'hi exposen, que allò fa perdonar tot lo demés, i el públic s'entrega, i aplaudeix entusiasmat; aplaudeix, naturalment, més al pensador que al comediògraf. Nostre gran Borrás, interpreta la figura de *Caballero* amb notable encert; podent-se dir que ell contribueix en gran part al excelent èxit de l'obra. Fou molt ben secundat per les senyores Vila i Cancio i els senyors Romea, Tatay i Daví.

GOYA

Allò de *Las mocedades del Cid* està molt bé però... als espectadors, com si els hi diguessin Llúcia. Fa més cas de les astracanades d'En Seca que d'aqueixa mena de filigranes.

Per això, a darrera hora, l'empresa sembla haver canviat de tàctica, posant altra mena d'obres de repertori.

—Diumenge, comiat de la companyia d'En Ricard Calvo.

COMICO

Bon començament de temporada tingué aquest popular teatre. Han assolit un èxit envejable amb la zarzuela *El cantinero del tercio*, que és la darrera novetat presentada.

I s'aplaudeix extraordinàriament *La cortesana de Omán*, opereta exquisida, en la que s'hi distingeixen tots els millors artistes de la companyia.

PRINCIPAL-PALACE

Continua, sempre en quart creixent, l'èxit de la famosa revista *Zig-Zag*, de la que se n'han donat ja més de 160 representacions. Els nous quadres estrenats darrerament, cada dia són més aplaudits.

I lo bò és que, segons diuen, ja se'n comencen a ensajar de nous.

FOOT-BALL

ELS PARTITS DEL DIUMENGE

Civil-Service - Crook-Town

El diumenge en el camp del Barcelona hi jugaren dos equips anglesos: el Civil-Service i el Crook-Town.

Com que'ls dos equips eren de fora de casa, el públic hi va assistir amb aquella tranquil·litat i «tant-se-m'en-dona», és a dir: guanyi qui pugui. Els «civils» ens mostraren ésser més bons que els de Crook i guanyaren els primers. Aquests porten un porter

L'Homs salvant un «corner» contra el Barcelona

que's diu Recs, i és clar porta que defensa aquest jugador no hi passa «res»; en canvi porten un davanter que's diu «Tait» que, vaja..., no hi ha dret!

C. D. Europa - F. C. Badalona

Es veu que als jugadors «europeos» no'ls hi agrada la *Marina*, puig la majoria de jugadors del primer equip no's varen presentar per a lluitar amb els badalonins, i aquests aprofitant-se de l'ab-

Un salt del defensa anglès

—Calla, que en custions sucials no hi enteneu res, les dones.
—I vosaltres, en matèria de «l·ligues» no coneixeu més que les l·ligues-cames.

ELS PUROS ALEMANYS

—Són bons?

—Pshè!... Tenen gust de celuloide.

sència dels de l'Europa, es varen dedicar a molestar an En Bordo; tan bon noi que és! L'Alcázar va estar tota la tarda darrera d'En Bota; deuria tenir sed, i acabà la festa amb pau i tranquil·litat.

R. C. D. Español-Avenç

Els xiquets de Sant Andreu visitaren als «realistes», i com que aquests són un xic llaminers varen estar tot el partit empaitant a l'Atmetlla, i de tots els jugadors el que més es veia era En Blanco, cosa molt natural.

Els avencistes volgueren fer masses «filigranes», i per això no lograren fer goals; en canvi, els «reales» feren menos «floreios» i més goals. Què hi farem! Tot són manies.

España-F. C. Internacional

En el camp dels «vermells» es va jugar aquest partit i vàrem veure que no estan de la mà de Déu, perquè per més que jugaven no varen poguer guanyar, i és que l'equip del Inter és *Franch* i té unes *Vinas* acompanyades d'un *Oliveras* que no les *Borrás* per més que fessin.

En Blanco va tirar un penalty que va fer «blanco» en el cos d'En Bru, que bru-talment el va parar.

Al xiular la mitja part, l'àrbitr digué: «¡Zaragoza, cinco minutos!» I prou d'aquest «color».

PROPER S PARTITS

Per als dies 29 i 30 el Barcelona jugarà amb el Civil-Service, i segurament que la setmana entrant podrem donar la data que el C. D. Europa jugarà contra un potent equip anglès professional.

BOXA

Fillets de... Mahoma!, jo no sé com En Juanito Elías s'ho pot fer per a confeccionar aquests programes tan «kolossals». El dimecres, i no el dimarts com es va dir, en el «Frontón Condal» ens va fer ofrena d'una vetlla que encara ens en llepem les puntes dels dits.

Grans combats pels més afamats boxadors, una organització «macanuda, che» i un rato llarc de satisfacció. En les nostres orelles encara ressonen els cops-de-puny que's donaven els que pujaren al ring.

Xoca-la, Elías, ets un «as» de... pes!

— Mr. Lleclerc ens diu que prepara per al dia 2 de maig una gran vetllada a la «Bohemia», a base de Cañizares-Mario i un combat de revenja entre En Miró i En Charles Raymond.

Li desitgem que tingui molta gent, ja que en la última que's va celebrar no hi hagué gran concurrència.

També tenim entès que té en cartera una colla de boxadors francesos, que creiem que quan s'anunciïn seran ben rebuts pels nostres aficionats.

Molta sort, i endavant.

— Per a divendres que vé, en el «Iris», En Huertas ha organitzat un combat a base de Egrei-Valls, en vista de lo molt que agradà l'Egrei en la vetllada passada.

EXCURSIONISME

El diumenge passat vàrem ésser invitats a la inauguració del local que el Grop excursionista «Montcau» té instal·lat al carrer de Sant Honorat, número 7.

Els que formen aquest grop són una colla de xicots molt aixerrits, que tenen intenció de córrer totes les muntanyes de Catalunya, i als que nosaltres desitgem força pit i cames per a poguer fer totes les excursions que's proposen.

Amunt i crits!

NOLUS

Barcelona és gran!

Què hi fa que no'ns donguin l'autonomia?

El cas és que'ns enviïn toreros *castijos* com aquest Marcial Landa, que entusiasma a l'afició diumenge passat.

Al matí, ovacions a la bandera catalana; a la tarda, ovacions al torero excepcional, esperança de la «patria grande».

Així és Barcelona: gran com una Babilònia, gran com una olla de grills.

REPERTORI PERILLOS

—Nada, ni «Segadors» ni «Marsellesa»; no estoy para compromisos

XERRAMEQUES ARTISTIQUES

UN BON TERCET—EXPOSITORS PRIMERENCS
LA FIRA MUNICIPAL D'ART

Al «Saló Parés» hi ha un bon tercet pictòric compost d'En Joan Baixas, director, sa filla Montserrat i En Manelet Mensa; els tres artistes dominen la *gamma* i tenen un mecanisme net i polit.

D'En Baixas no cal parlar-ne. Tothom coneix la seva discreció i la seva trassa en l'aquarel·la, en quin ram ben pocs li passen la mà per la cara; ademés dibuixa com un home i pinta a l'oli amb notable desembraç. Si no fes molt de temps que el tinc apuntat a la llista dels *macos* i dels *mestres* per dret propi, li apuntaria amb lletres de pam, amb motiu d'aquesta exposició: el seu quadro *Sant Marçal i les Agudes* és bonic perquè sí i d'una gran justesa de tons.

Si En Baixas és o no és un bon *mestre* de pintura ho diu ben clar la seva filla Montserrat amb les obres que exposa al costat de la del seu pare. Un amic meu nascut bastant enllà de l'Ebre i xicot de bon criteri, en preguntar-li l'opinió que li mereixien els olis i les aquarel·les de la noia Baixas, em respongué:

—*Dé tal palo, tal astilla.*

—Justa la fusta!—vareig fer jo d'allò més content de que el seu pensament coincidís amb el meu.

Parlant en plata, la Montserrat és una bona aquarel·lista que si fins ara ha fet el que li manaven, aviat podrà ben anar sola: les seves aquarel·les rotulades

Peonies i Més peonies, Platja del Masnou i Cà'n Fuyaca, i els dos bodegons pintats a l'oli, la declaren major d'edat en pintura. I sinó, que ho preguntin a *La Carme*, aquella noieta retratada per ella, la qual sembla talment que vulgui enraonar.

En Manelet Mensa és un artista de la mateixa corda que els nomenats; seriós i endreçat, veu el caire agradós de les coses i sap trobar l'hora del paisatge: té *notes de color* a l'oli verament felices i unes aquarel·les de la *Catedral* encertades de línies i de llums.

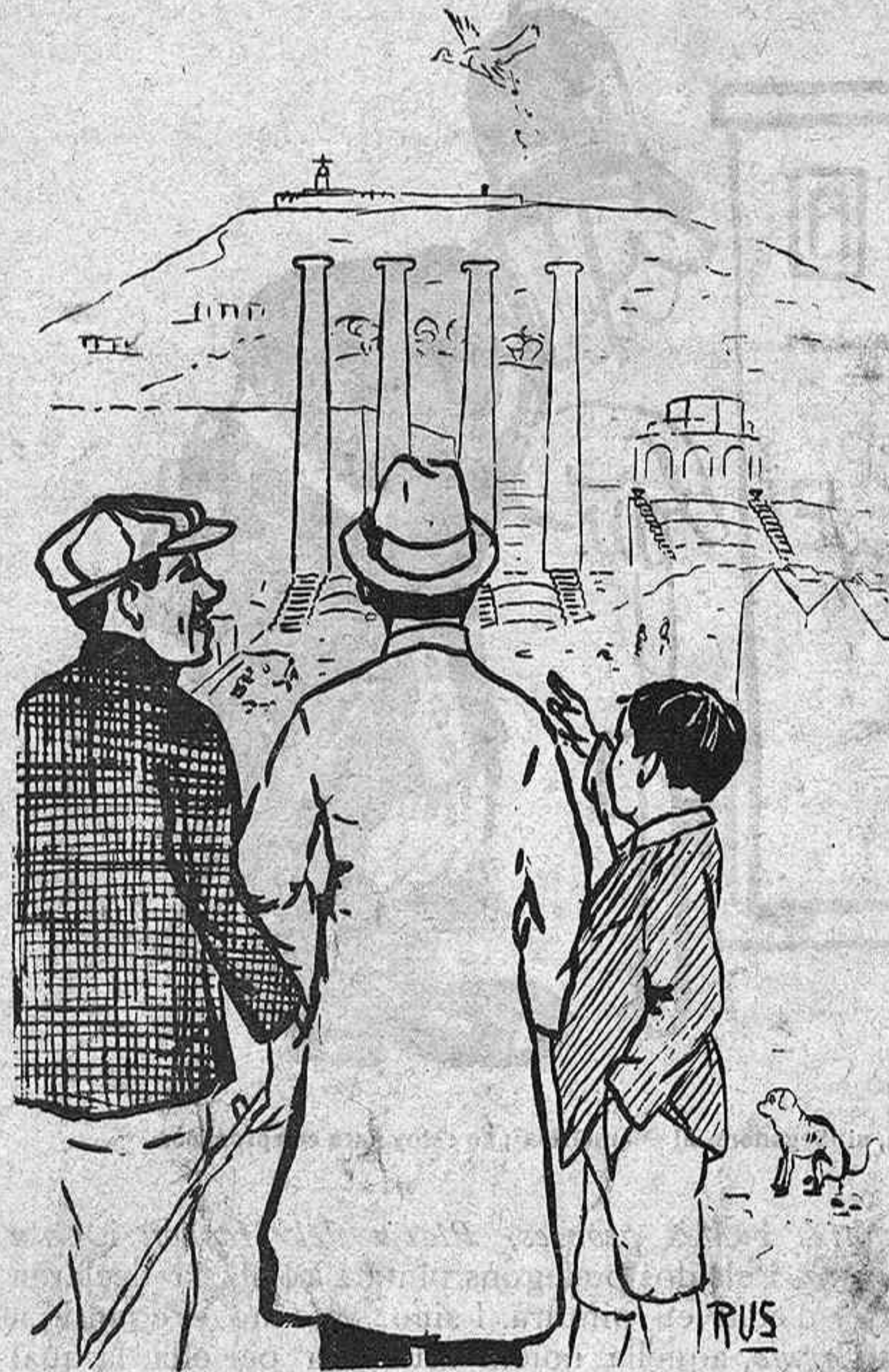
En conjunt aquest tercet toca... vull dir, pinta amb sentiment i energia a la vegada, ajudant-hi no pas poc el que la Montserrat sigui una artista ben encarrilada.

**

En Moner que s'exhibeix a la «Sala Reig», encara que sia un expositor primerenc, com a pintor aviat serà de vellut, cosa que s'endavina donant un tomb només per la seva exposició. Que en té de lletra menuda! Però és un senyor elegant, discret i trassut, que es dedica a la pintura per *sport* i sap treure molt de partit dels tons alegres de la paleta. Això fa que les seves obres tinguin un caient de joventut que les fa simpàtiques. De bona gana li pendria mitja dotzeneta de *notes*, per a posar-les al menjador de la meva torra... quan ne tingui.

**

En canvi l'artista *Laguna del Manzano*, que fora les hores de funció fa el solitari en el «Teatro Goya», amb tot i estar en plena poixansa de la vida pinta com un avi avorrrert del món, que tot ho veu negre i dur i angulós. Jo no hi puc estar d'acord amb aquests joves

DES DE LA PLASSA D'ESPANYA

—Que són aqueixes quatre xamenees?
—Es nn símbol. Vol dir que la famosa Expo-
sició encara s'ha de fabricar.

d'ambdos sexes que sembla que's mirin el món amb ulleres fumades; la joventut vol claror i aire fresc i coloraines que facin pampellugues...

*
**

Demà s'obrirà la *Fira Municipal d'Art* al Palau de la ídem de Mostres. M'agradarà veure que li hauran fet a aquella immensa carcassa, per a que resulti una mica presentable i d'acord amb una *Exposició de Belles Arts*.

Ja en parlarem.

C. ARBÓ

A una estanquereta

Qu'ets la nena més maca del veinat
ho diu tothom qui et veu una vegada!
Qu'ets la que va més ben empolainada
ho diuen tos vestits i pentinat!

Els cigarrets i puros que he comprat
al teu estanc, tenen sentor triada!
La parròquia que tens, està encantada
del teu tracte festós i asciençat!

Perquè és així jo et faig la propaganda
i sóc d'admiradors dintre la tanda!

Mes, com que en aquest món tot se gradúa,
demano, en recompensa als meus versets,
qu'em guardis, cada saca, uns quants paquets...
perquè jo em donc vergonya de fer cúa.

RAFAEL RIBA

Olè per don Rufino Pelayo, de Santander!

Vegin quin telegrama va enviar a l'«Unió Catalanista», des de la seva terra:

«Ni la gran injustícia de Casp, ni la tremenda iniquitat d'Isabel de Castella, ni el brutal despullament de 1714, ni lo que vingué després han servit de res. Sols ha servit per a que l'ànima de Catalunya retorni potent i esplendorosa per a regir els seus propis destins com poble lliure que vol ésser. A l'homenatge del diumenge m'associo i aqueix dia restaré uns moments descobert davant la vostra bandera. Vos saludo creient en vosaltres. Visca Catalunya!».

Amb uns quants com aquest,... ja hi forem.

Llegim en unes deliciosos *Notas de Sociedad*:

«Su Santidad ha nombrado a nuestro distinguido amigo don R. del R. del V., *camarero secreto de capa y espada*.»

Ja estem veient a aqueix senyor vestit de Ciutti, portant una safata plena de copes de Xampany, corrent d'una banda a l'altra pel Vaticà.

No diguin, que n'hi ha per a posar-se tranquil i fer-se retratar

Per qualsevol futesa ens variem els noms dels carrers, sense mirar els perjudicis que això ocasiona als pobres veïns.

Ara mateix, per a donar gust als francesos que ens han visitat, es canvia el nom del carrer de l'Indústria per «carrer de París», quan podien haver esperat l'oportunitat d'obrir un carrer nou.

Ja cal que els veïns procurin ara que no s'hi cali foc. O sinó, la gent hi farà broma aplicant-hi la cèlebre cançó:

París s'enciende!...
S'enciende París!...

Gran festa, la Festa de la Bandera.

Llàstima que s'hi dongués un caràcter tan marcadament clerical.

En el pecat trobaren la penitència els organitzadors. I sinó que ho diguin éls tarongers del Pati superior de l'Audiència. Davant

del senyor bisbe es cantà *La Marsellesa* i a les estrofes de *Els Segadors* seguiren vigorosos i estridents els crits de Visca la República.

Amb tot, l'amor a la nostra bandera s'imposà, i ell fou el millor policia contra els incidents polítics que poguessin desenrotllar-se.

Una gran gentada de tota mena de idees i estaments es congregà davant del Palau de la Generalitat; clams patriòtics, cançons, entusiasmes delirants... I ni un aldarull seriós, ni una greu intemperància. Així és el nostre poble.

Visca el poble,... i visca la bandera, ben alta, ben nostra, i ben cívica i republicana,

LA VIDA CARA

—Solució al plet de les substències?... I cal... Continua tan negre com abans.

“Cel-obert”

(Nota primaveral)

La clarò va fent-se
«cel-obert» amunt.

Les hores ressonen
de les dèu en punt...

El pis alt s'esmalta
de vius elaps de sol,
com colomes blanques
que han sospès el vol.

Melangiosa i llunya,
devalla la veu
de les grans campanes
de l'augusta Sèu...

Minyona pulida
feineja cantant.

Es perceb de ruda
l'olor penetrant...

I la cadenera
gentil del pis quart,
amb accent puríssim
dóna el «Déu-te-guard»
al sol, que li arriba
com daurat cristall,
quan s'escorra trèmol
«cel-obert» avall.

V. RAFART MARÍ

C. Capdevila: Gràcies. Mirarem de insertar-ho; no sé quan, però ho mirarem.—Francisco Codorni: Agraïm els datos que'ns proporciona, potser un dia serviran.—Joan Puig: El dibuix que envia no serveix.—A. Guabarris, E. G., Oscar Pi, Julià Gual i Víctor Canigó: Rebutts els originals que envien amb destí al Número de la Sardana. Moltes gràcies.—El Nano: Molt defectuós.—P. Itram: Passa a *La Campana*.

—I què pensa donar-li per dot a la seva filla?
—Dotze mil duros i una LAMPARA “Z”, perquè ella i Déu Nostre Senyor la il luminin bé tota la vida.

Impremta La Campana i L'Esquella, Olm, 8.—Barcelona

RESPOSTES PAGADES

P. M. R.: Convenientment retocat, sortirà un dia o altre.—Josep Moías: Entra en cartera, però no li prometo res respecte al seu destí—Quimet: També entra en cartera, però quelcom esmotxada, perquè l'estrofa final no'ns agradava gens.—Rosa-Joaquim: Bones idees, sinó que estan vestides amb una forma incongruent.—J. San-salvador: La seva composició és molt fluixeta i molt defectuoseta.—Ross: Tots, no; la major part, sí. I aniràn a *La Campana*.—

A on compreu el pa? — Al forn!
I el carbó? — A cà'l carboner!
I els bastons? A cà'l sastre!

—Si és així aneu a la

Bastoneria Americana

Passatge Bacardí - Rambla - Plaça Reial
a comprar mongetes cuites

**ESTOMAGO È INTESTINOS,
GASTROL MIRET**

REMEDIO SEGURISIMO ● PROBARLO ES CURARSE

DE VENTA EN TODAS PARTES

Bicicletas
PRECIOS-IVEROSIMILES

— **ARAGON 229**

BARCELONA.

ACABA DE SORTIR

NOVA EDICIÓ

EL MISTIC

per SANTIAGO RUSIÑOL

Un tom

Pesetes 2

Colección Diamante

TOMO 125

GRAZIELLA

por A. DE LAMARTINE

Un tomo

Pesetas 0'60

A. de Hoyos y Vinent	Las señoritas de la zapateta	Pesetas 3'45
López de Saa	Carne de relieve	„ 4'50
Máximo Gorki	El maleficio de la hembra	„ 3'70
R. Gómez de la Serna	La viuda blanca y negra	„ 4'
„ „ „	El drama del palacio deshabitado	„ 5'15
M. Maryan'	Mientras florezcan los rosales	„ 5'
Miguel de Unamuno	La tía Tula	„ 5'
M. Ruiz Moya	Los libertadores del campo	„ 3'50
Juan Turguenef	Un Nihilista	„ 5'

Catalans Il·lustres

RETRATS I BIOGRAFIES

Pesetes 5

NOTA.—Tothom qui vulgui adquirir qualsevol de dites obres, remetent l'import en lliurances del Gir Postal o bé en segells de franqueig al llibreter Antoni López, Rambla del Mig, 20, Barcelona, la rebrà a volta de correu, franca de ports. No responem d'extravios si no's remet, ademés 30 cèntims per a certificat. Als corresponsals se'ls otorguen rebalxes.

Madinabeitia

PERTENEC A LA BIBLIOTECA
ATENEU DEL
BARCELONES

DESPRES DE LA FESTA

—No podràs dir, pubilla, que no't preparem un bon camí de roses.